

Turistička organizacija Vojvodine je u brošuri „Pokreni se, doživi, uživaj“, dala niz predloga za aktivan odmor u Vojvodini. Između ostalog dat je pregled područja pogodnih za aktivnost posmatranje ptica (Birdwatching).

Posmatranje ptica (Birdwatching) u svetu ima sve više poklonika. Današnji turisti svoje kretanje usmeravaju ka eko-destinacijama, gde su primaran mir, tišina, osama, uz rekreaciju i brojne aktivnosti vezanih za to područje.

Posmatranje ptica idealan je spoj aktivnog odmora, van turističkih destinacija interesantnih u prethodnom periodu. Sve je veći broj turista koji se opredeljuju za „lov“ kamerom ili fotoaparatom. Ornitološke ekscurzije su postale vrsta aktivnog odmora ljudi koji se zanimaju za život ptica i njihove estetske karakteristike. Mnoga od prirodnih zaštićenih dobara Vojvodine jesu odlična destinacija za posmatranje ptica.

Vojvodina je najznačajnija destinacija za posmatranje ptica u Srbiji. Brojna jezera na slatinama, pesku i lesu, te rekama, kanalima, šumama pa čak i drvoredima u gradovima, čine neka od najvrednijih staništa ptica Panonske nizije.

Od početka XX veka do danas u Vojvodini je zabeleženo 312 vrsta ptica od čega se danas gnezdi 196 vrsta.

SRP „Ludaško jezero“ predstavlja vodeni ekosistem bogat vrstama ptica koje se gnezde u okolnim tršćacima. U prolećnom i letnjem periodu ovde se mogu posmatrati Veliki trstenjak ili trstenjak drošić (lat. *Acrophalus arundinaceus*), Trstenjak Mlakar (*Acrocephalus palustris*), Modrovoljka (*Luscinia svecica*), Obični cvrčić (*Locustella luscinioides*), dok su u jesenjem periodu interesantna velika jata Brkatih senica (*Panurus biarmicus*). Na otvorenoj vodi se, iz osmatračnice kod Sunjog čarde, mogu posmatrati i Eja močvarica (*Circus aeruginosus*), Crnoglavi galeb (*Larus melanocephalus*), Belobrka čigra (*Chlidonias hybridus*) i Crna čigra (*Chlidonias niger*).

Na svega desetak kilometara od Ludaškog jezera prostiru se SRP „Selevenjske pustare“ i PIO „Subotička peščara“. One su dom sve većoj populaciji globalno ugrožene modrovrane (*Coracias garrulus*), koja se ovde gnezdi sa preko sto parova, a mogu se videti od sredine maja do kraja avgusta.

Veliku vrednost SRP „Gornjeg Podunavlja“ predstavljaju poplavne hrastove šume u kojima se gnezde Crna žuna (*Dryocopus martius*), Crna roda (*Ciconia nigra*) i Orao belorepan (*Haliaeetus albicilla*), najveći orao Evrope. Na plavnim livadama mogu se posmatrati i jata Čaplji kašikara (*Platalea leucoradia*).

Jedno od najzanimljivijih pojava je zimsko okupljanje malih Sova ušara (*Asio otus*) u velika jata. Svetski rekord u broju ovih ptica na jednom mestu drži Kikinda. U centru ovog banatskog

grada, između novembra i februara moguće je videti i preko tri stotine ptica na okolnom drveću.

Najznačajnija slatina SRP „Slano kopovo“ poznata je po ogromnim jatima Sivih ždralova (*Grus grus*), kojima je ovo jedno od najznačajnijih odmorišta u toku prolećne i jesenje migracije. Za vreme jesenje migracije nije neobično videti po pet-šest hiljada ovih ptica kako sleću u plitko, slano jezero na noćni odmor. U ovom periodu se, sa dve visoke osmatračnice, mogu posmatrati i nepreglednata divljih gusaka (*Anser anser*), i raznih pataka pa i ugrožena patka njorka (*Aythya nyroca*). Ovde se u proleće gnezde i veoma atraktivna Vlastelica (*Himantopus himantopus*) i Sabljarka (*Recurvirostra avosetta*).

Park pored Banje Rusande u Melencima, gnezdilište je najveće kolonije Sivih vetruški (*Falco vespertinus*) u Vojvodini. Ovde se od početka maja do kraja juna gnezde i Mala ušara (*Asio otus*), Vetruška (*Falco tinnunculus*), kao i veći broj Gačaca (*Corvus frugilegus*). U rano proleće mogu se posmatrati i atraktivne Belovrate šarene muharice (*Ficedula albicollis*).

SRP „Carska bara“ jedno je od najpoznatijih vodenih staništa kako u Vojvodini, tako i u Srbiji. Turistima se nudi jednočasovna vožnja malim brodom i prilika za sve posmatračke ptica da sa minimalnog rastojanja vide u kratkom roku veliki broj raznih vrsta barskih ptica, pre svega iz porodice čaplji: Sivu čaplju (*Ardea cinerea*), Malu belu čaplju (*Egretta alba*), Mrku čaplju (*Ardea purpurea*), Gaka (*Nycticorax nycticorax*), Žutu čaplju (*Ardeola ralloides*) i Čapljicu (*Ixobrychus minutus*). Carska bara je i idealno mesto za posmatranje retkog Malog kormorana (*Phalacrocorax pygmeus*).

Selo Kovilj se može pohvaliti sa preko trideset gnezda Belih roda (*Ciconia ciconia*), raspoređenih po okolnim kućama i banderama. Ovo selo okružuje SRP „Koviljsko-petrovaradinski rit“. U plavnim šumama se gnezde Crne rode (*Ciconia nigra*), koje se u kasno leto mogu videti u velikim jatima, kada se na livadama okupljaju i Čaplje kašikare (*Platalea leucorodia*), a na obližnjem drveću i Gakovi (*Nycticorax nycticorax*).

U NP „Fruška gora“ na bivšem kamenolomu, a današnjem izletištu - Andrevlju, nalazi se najstarije hranilište za orlove u Srbiji, koje u zimskom periodu privlači veliki broj Orlova belorepana (*Haliaeetus albicilla*), Gavrana (*Corvus corax*), kao i izuzetno retkog Orla krstaša (*Aquila heliaca*). Ne Fruškoj gori se ova retka ptica i gnezdi, a na njenim travnatim obroncima lovi, uglavnom tekunice, zaštićenu i retku vrstu glodara. U proleće se na tek olistalim obroncima lako mogu uočiti raspevane Strnadice (*Emberizidae*).

SRP „Zasavica“, rečno stanište okruženo mozaikom bara, u letnjem periodu pogodno je za posmatranje barskih ptica. Uz bogatu turističku ponudu nudi se vožnja brodićem uz stručnog vodiča i prilika za posmatranje velikog broja ptica: Sive čaplje (*Ardea cinerea*), Male bele čaplje (*Egretta alba*), Mrke čaplje (*Ardea purpurea*), Gaka (*Nycticorax nycticorax*), Žute čaplje (*Ardeola ralloides*), Crne liske (*Fulica atra*) iz porodice vodenih kokoški čije je telo prilagođeno životu uz vodu.

Ukratko, Vojvodina obiluje raznovrsnim i za ornitologe zanimljivim područjima za istraživanje i posmatranje ptičjeg sveta, a zaštićena prirodna dobra Vojvodine atraktivni turistički proizvod.